

**ИНТЕРКУЛТУРНИ ДИЈАЛОЗИ
ВО КОНТЕКСТ НА
МАКЕДОНСКО-ТУРСКИТЕ
КНИЖЕВНИ ВРСКИ**

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД МЕЃУНАРОДЕН СИМПОЗИУМ

**MAKEDONYA VE TÜRK
EDEBİYATLARI İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA
KÜLTÜRLERARASI DİYALOGLAR**

ULUSLARARASI SEMPOZYUM BİLDİRİ KİTABI

**INTERCULTURAL DIALOGUES
IN THE CONTEXT OF
MACEDOANIAN-TURKISH
LITERARY CONNECTIONS**

PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM

СКОПЈЕ / ÜSKÜP / SKOPJE 2024

Интеркултурни дијалози во контекст на македонско-турските книжевни врски
Makedonya ve Türk Edebiyatları İlişkileri Bağlamında Kültürlerarası Diyaloglar
Intercultural Dialogues in the Context of Macedonian-Turkish Literary Connections

Издавач: Институт за македонска литература – Скопје
За издавачот: проф. д-р Наташа Аврамовска

Главни уредници / Düzenleme Komitesi
проф. д-р Маја Јакимовска-Тошиќ, проф. д-р Соња Стојменска-Елзесер,
Prof. Dr. Emine İnanır

Технички уредник
м-р Билјана Јоновска-Стефковска

Меѓународна редакција / Uluslararası Hakem Kurulu
проф. д-р Маја Јакимовска-Тошиќ (РС Македонија), проф. д-р Соња Стојменска-Елзесер
(РС Македонија), проф. д-р Наташа Аврамовска (РС Македонија),
Prof. Dr. Emine İnanır (Турција), Prof. Dr. Mehmet Samsakçı (Турција)

Рецензенти / Danışma Kurulu
проф. д-р Ана Мартиноска
Prof. Dr. Türkan Olcaу

Лектор на македонските текстови
Дениз Тесторидес

Лектор на турските текстови / Türkçe Metin Editörleri
Arş. Gör. (MA) Gamze Üçer Aktuğ

Преведувач и лектор на македонските текстови на англиски јазик
Емили Сапунџија

Преведувач и лектор на турските текстови на англиски јазик / Türkçeden İngilizceye Çeviri
Авторите / Yazarlar (Authors)

Република Северна Македонија

Министерство за култура и туризам

Изданието е објавено со материјална поддршка на
Министерството за култура и туризам на Република Северна Македонија

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД МЕЃУНАРОДНИОТ СИМПОЗИУМ

**ИНТЕРКУЛТУРНИ ДИЈАЛОЗИ
ВО КОНТЕКСТ НА МАКЕДОНСКО-ТУРСКИТЕ
КНИЖЕВНИ ВРСКИ**

одржан на Истанбулскиот универзитет
(6–7 ноември 2023 година)

ULUSLARARASI SEMPOZYUM BİLDİRİ KİTABI

**MAKEDONYA VE TÜRK
EDEBİYATLARI İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA
KÜLTÜRLERARASI DİYALOGLAR**

İstanbul Üniversitesi
(6–7 Kasım 2023)

PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM

**INTERCULTURAL DIALOGUES
IN THE CONTEXT OF MACEDONIAN-TURKISH
LITERARY CONNECTIONS**

held at Istanbul University
(6th–7th November 2023)

УРЕДНИЦИ

проф. д-р МАЈА ЈАКИМОВСКА-ТОШИЌ,
проф. д-р СОЊА СТОЈМЕНСКА-ЕЛЗЕСЕР
и проф. д-р ЕМИНЕ ИНАНИР

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА – СКОПЈЕ
2024

Организациски одбор / Düzenleme komitesi:

проф. д-р Маја Јакимовска–Тошиќ
проф. д-р Соња Стојменска–Елзесер
проф. д-р Наташа Аврамовска
Prof. Dr. Emine İnanır
Prof. Dr. Mehmet Samsakçı

Секретари / Sekretarya

м-р Билјана Јоновска Стефковска
м-р Марина Цветаноска
PhD Cemile Odunkıran
Arş. Gör. (M.A) Gamze Üçer Aktuğ
Arş. Gör. (M.A) Abdullah Çağan Er

CIP – Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

82.091(497.7+560)(062)

930.85(497.7+560)(062)

ИНТЕРКУЛТУРНИ дијалози во контекст на македонско-турските
книжевни врски (2023 ; Истанбул)

Интеркултурни дијалози во контекст на македонско-турските книжевни
врски: зборник на трудови од меѓународен симпозиум / [главни уредници Маја
Јакимовска-Тошиќ, Соња Стојменска-Елзесер, Emine İnanır; преведувач и лектор
на македонските текстови на англиски јазик Емили Сапунџија] = Makedonya ve
Türk Edebiyatları İlişkileri Bağlamında Kültürlerarası Diyaloglar: uluslararası sempozyum
bildiri kitabı = Intercultural dialogues in the context of macedonian-turkish literary
connections: proceedings of the international symposium. – Скопје: Институт за
македонска литература, 2024. – 390 стр.; 25 см

Фусноти кон текстот. – Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-4744-42-9

а) Културна историја – Македонија – Турција – Собири; б) Книжевни врски –
Критики и толкувања – Македонија – Турција – Собири

COBISS.MK-ID 64620549

СОДРЖИНА İÇİNDEKİLER CONTENTS

ПРЕДГОВОР / ÖNSÖZ / PREFACE	9 / 13 / 17
--	-------------

ПОЗДРАВНИ ОБРАЌАЊА / AÇILIŞ KONUŞMALARI / GREETING MESSAGES

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Başkanı Prof. Dr. Emine İnanır'ın Açılış Konuşması	21
Welcome Speech by the Head of the Department of Slavic Languages and Literature at the Faculty of Literature, Istanbul University, Prof. Dr. Emine İnanır, PhD.	22
Поздравно обраќање на проф. д-р Маја Јакимовска-Тошиќ, раководител на проектот <i>Интеркултурни дијалози во контекст на македонско-турските книжевни врски</i>	23
Welcome Speech of Prof. Dr. Maja Jakimovska-Toshikj, PhD Coordinator of the Project <i>Intercultural Dialogues in the Context of Macedonian-Turkish Literary Connections</i>	25
Поздравно обраќање на проф. д-р Наташа Аврамовска, директорка на Институтот за македонска литература	27
Welcome Speech by Prof. Dr. Natasha Avramovska, PhD Director of the Institute of Macedonian Literature.	29
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sevtap Kadioğlu'nun Açılış Konuşması	31
Welcome Speech by the Dean of the Faculty of Literature Istanbul University, Prof. Dr. Sevtap Kadioğlu, PhD.	33

ПРИЛОЗИ / BİLDİRİLER / CONTRIBUTIONS

Илија Велев / Ilija Velev

ОРИЕНТАЛНОТО ТУРСКО РАКОПИСНО НАСЛЕДСТВО ВО НАЦИОНАЛНАТА И УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ (МАКЕДОНСКО-ТУРСКИ ИНТЕРКУЛТУРЕН ДИЈАЛОГ КАКО ТРАДИЦИЈА И СОВРЕМЕНОСТ)	35
ORIENTAL TURKISH MANUSCRIPT HERITAGE IN THE NATIONAL AND UNIVERSITY LIBRARY “ST. CLEMENT OF OHRID” IN SKOPJE (MACEDONIAN-TURKISH INTERCULTURAL DIALOGUE AS TRADITION AND MODERNITY)	55

Маја Јакимовска-Тошиќ / Maja Jakimovska-Toshikj

ОРИЕНТАЛНИТЕ МОТИВСКИ СЛОЕВИ И НИВНА ПРЕОБРАЗБА ВО МАКЕДОНСКАТА СРЕДНОВЕКОВНА ПРОЗА	69
ORIENTAL MOTIF LAYERS AND THEIR TRANSFORMATION IN MACEDONIAN MEDIEVAL PROSE	87

Şirin Tufan / Şirin Tufan

MAKEDONYA VE TÜRK EDEBİYATLARI İLİŞKİLERİ KAVRAMININ KÜLTÜR KURAMI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ	103
REVISITING THE CONCEPT OF “MACEDONIAN AND TURKISH LITERATURES RELATIONS” WITHIN THE SCOPE OF CULTURAL THEORY	113

Emine İnanır, Lidija Tanturovska, Zoya Shengyuder

COFFEE – A COMMON LINK IN MACEDONIAN-TURKISH DIALOGUES	123
--	-----

Mumin Aliov / Mumin Aliov

YAHYA KEMAL’İN KAYBOLAN ŞEHİR ŞİİRİ VE BLAŽE KONESKI’NİN SKOPJE ŞİİRİ ÜZERİNE MUKAYESELİ BİR İNCELEME	139
COMPARATIVE ANALYSIS OF YAHYA KEMAL’S „KAYBOLAN ŞEHİR” AND BLAŽE KONESKI’S „SKOPJE” POEMS	149

Соња Стојменска-Елзесер / Sonja Stojmenska-Elzeser

ПРИЕМОТ НА ПОЕЗИЈАТА НА ТУРСКИОТ ПОЕТ ФАЗИЛ ХИСНИ ДАГЛАРЌА ВО МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРНА СРЕДИНА	159
RECEPTION OF TURKISH POET’S FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA POETRY IN MACEDONIAN CULTURAL ENVIRONMENT	171

Наташа Аврамовска / Natasha Avramovska

НА КРСТОПАТ: РОМАНОТ „ВЕЖБИ ЗА ИБН ПАЈКО“ ОД ОЛИВЕРА НИКОЛОВА	183
AT A CROSSROADS: OLIVERA NIKOLOVSKA'S NOVEL "VARIATIONS FOR IBN PAJKO"	199

Özlem Kurt / Ozlem Kurt

KÜLTÜREL KESİŞMELER: VENKO ANDONOVSKI'NİN "PAPOKOT NA SVETOT" ADLI ROMANINDA TÜRKİZMALAR.	215
CULTURAL INTERSECTIONS: TURKISM IN VENKO ANDONOVSKY'S NOVEL "PAPOKOT NA SVETOT".	231

Јасмина Мојсиева-Гушева / Jasmına Mojsieva-Gusheva

ПОСТМОДЕРНИСТИЧКИ ПОЛОВ ИДЕНТИТЕТ ВО РАМКИТЕ НА ТУРСКОТО И МАКЕДОНСКОТО ОПШТЕСТВО (врз примери од романите „Ноќта на зелената самовила“ од Ајфер Тунч и „Пеперутка“ од Сашо Тасевски).	245
POSTMODERNIST GENDER IDENTITY IN TURKISH AND MACEDONIAN SOCIETIES (with examples from the novels „The Night of the Green Fairy“ by Ayfer Tunç and „Butterfly“ by Saso Tasevski)	257

Cemile Odunkıran / Cemile Odunkıran

SAFİYE EROL'UN KURMACA METİNLERİNDE HÂFIZA MEKÂN OLARAK RUMELİ	267
RUMELIA AS A REALMS OF MEMORY IN SAFİYE EROL'S FICTIONAL TEXTS	283

Марина Цветаноска / Marina Cvetanoska

ПУБЛИКАЦИИ НА МАКЕДОНСКИТЕ УЧЕБНИКАРИ ВО ЦАРИГРАДСКИТЕ ГЛАСНИЦИ ВО XIX ВЕК	301
PUBLICATIONS OF MACEDONIAN TEXTBOOK WRITERS IN MAGAZINES IN XIX CENTURY CONSTANTINOPLE	313

Fatih Odunkıran / Fatih Odunkıran

MAKEDONYA'NIN ŞÂİR ÇOCUKLARI: MEVLEVİLER.	325
CHILDREN OF MACEDONIA: MEVLEVI POETS	349

Билјана Јоновска Стефковска / Biljana Jonovska Stefkovska

БАЛКАНСКИ КУЛТУРНИ ПРОНИКНУВАЊА НИЗ ПРИЗМАТА НА РОМАНОТ „БАЈАЗИТ И ОЛИВЕРА“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ	373
BALKAN CULTURAL PERMEATION THROUGH THE PRISM OF DRAGI MIHAJLOVSKI'S NOVEL „BAYEZID AND OLIVERA“	381

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Kurt

Uluslararası Balkan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü
ozlem.kurt@ibu.edu.mk

KÜLTÜREL KESİŞMELER: VENKO ANDONOVSKI'NİN "PAPOKOT NA SVETOT" ADLI ROMANINDA TÜRKİZMALAR

Özet: Bu çalışma Venko Andonovski'nin *Papokot na svetot* adlı romanında yer alan Türkçe kökenli ve Türkçe aracılığı ile Makedoncaya geçmiş olan kelimelerin belirlenmesini ve bu kelimelerin Makedonca ve Makedon Kültürü üzerindeki etkilerini incelemektedir. Osmanlı Devleti döneminde, Türkçenin Balkan coğrafyasındaki diğer diller üzerinde önemli bir etkisi olmuştur. Söz konusu çalışma Çağdaş Makedon Edebiyatının önemli bir temsilcisi olan Andonovski'nin bu eseri aracılığıyla Türkçe ve Makedonca arasında gerçekleşen dilsel etkileşimi edebî bir perspektiften ele alarak Makedonca ve Türkçe arasındaki kültürel ve dilsel bağları gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır. Andonovski'nin eserinde yer alan Türkizmaları tanımlamak için detaylı bir dil analizi yapılmıştır. Metnin incelenmesi sonucunda, Makedonca'daki 62 Türkizma tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kelimeler, Makedoncadaki günlük kullanımında hâlâ varlığını sürdüren ve kültürel mirasın bir parçası olarak görülen sözcüklerdir. Sonuç olarak, Andonovski'nin *Papokot na svetot* romanı, Makedon ve Türk kültürleri arasındaki tarihsel bağların dil üzerindeki yansımalarını ortaya koymakta ve bu bağların edebî eserlerde nasıl yaşatıldığını göstermektedir. Bu inceleme aynı zamanda kültürel etkileşimlerin ve tarihsel süreçlerin edebî eserler üzerindeki etkilerini de aydınlatmaktadır.

Anahtar kelimeler: Çağdaş Makedon Edebiyatı, Venko Andonovski, *Papokot na svetot*, Türkizmalar

Giriş

İnsan, doğası gereği konuşan ve sosyal bir varlık olarak sürekliliğini sağlamak için kendisi, diğerleri ve hayatın tüm varlık alanlarıyla iletişim ve ilişki kurmaktadır. Bu süreç, dil aracılığıyla gerçekleşir. Dil, insanlar arasındaki iletişimi ve etkileşimi sağlarken, aynı zamanda insan düşüncesini biçimlendiren ve kültürü içeren bir olgu

olarak da kendini göstermektedir. Dil, kültürel bir varlık olarak, kültürü oluşturan temel unsurların başında gelir ve bir milletin kültürünü, diğer uluslarla olan kültürel ilişkilerini büyük ölçüde etkilemektedir.

Tarihî süreçte, ilk çağlardan bu yana milletler, sadece kendi topluluklarına ait olanlarla değil, diğer toplulukların mensuplarıyla da iletişim kurma çabası içinde olmuşlardır. Bu kaynaşmanın sonucunda, farklı milletler arasında hem kültürel hem de dilsel etkileşimler meydana gelmiştir. Osmanlı Devleti döneminde, yönetim dili olan Türkçe, Balkan coğrafyasındaki diğer dilleri de etkisi altına almıştır. Dil aracılığıyla yaşanan etkilenmeler, bazen çoğunluk dilin sözlüğünden gelen kelimelerin geniş coğrafyalarda kabul görmesi kadar derin olabilmektedir. Bu bağlamda, Osmanlı Devleti döneminde kültürel etkileşim içinde olan diğer milletlerin mensupları, Türk kültüründen ve Türkçeden etkilenmiş, Türkçeden ödünçlemeler yaparak kendi dillerini zenginleştirmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin Balkanlar üzerindeki siyasî hâkimiyetiyle birlikte, bölgedeki diğer uluslarla dil, edebiyat ve kültür alanlarında etkileşim kaçınılmaz olmuştur. Aynı coğrafyayı paylaşan farklı uluslara mensup milletler arasında sözcük alışverişleri başlamış ve Slav dillerine birçok Türkçe kelime geçmiştir. Makedonca, kültürel etkileşimler sonucunda Türkçe kelimeleri benimseyen Slav dilleri arasında yer almaktadır. Türkçe kökenli veya Türkçe aracılığıyla Slav dillerine geçen bu kelimeler, literatürde Türkizma veya Türkizm olarak adlandırılmaktadır. Makedonca perspektifinden bakıldığında, bugün Makedoncada 4.000'in üzerinde Türkizmanın bulunduğu ve bu kelimelerin yerel ağızlar dışında edebî eserlerde ve ders kitaplarında yer aldığı; önemli bir kısmının da aktif olarak kullanıldığı bilinmektedir. Türkçeden veya Türkçe aracılığıyla Makedoncaya geçmiş olan kelimelerin büyük bir çoğunluğunun aktif olarak kullanıldığına ilişkin en bariz örneklerinden biri Çağdaş Makedon Edebiyatı ürünleridir. Çağdaş Makedon Edebiyatının önemli temsilcilerinden biri olan Venko Andonovski'nin eserlerinde de belirgin bir şekilde bu durumla karşılaşılmaktadır.

Çağdaş Makedon Yazar Venko Andonovski ve Edebiyatı

Venko Andonovski, Çağdaş Makedon Edebiyatının önde gelen yazarlarından biridir. 1964 yılında Kuzey Makedonya'nın Kumanovo şehrinde doğan Andonovski, edebî kariyerine erken yaşlarda başlamış ve kısa sürede Çağdaş Makedon Edebiyatında önemli bir yer edinmiştir. Andonovski'nin eserleri, yalnızca Makedon Kültürünü değil, aynı zamanda Balkanlar'ın geniş kültürel mozağini de yansıtmaktadır. Derin anlatımı ve kültürel temaları keşfetme yeteneği ile ön plana çıkan Andonovski, okurlarına her zaman düşündürücü ve etkileyici hikâyeler sunmaktadır. Venko Andonovski, Çağdaş

Makedon Edebiyatının önemli temsilcilerinden biri olarak hikâyeci, roman yazarı, şair, eleştirmen ve çevirmen kimlikleriyle tanınmaktadır. Edebî kurmaca açısından Çağdaş Makedon Edebiyatında çok önemli bir yere sahip olan Andonovski, yaratıcı anlatım gücü ve karakter derinliğiyle dikkat çeken eserler kaleme almıştır. Andonovski, kurgusal dünyalarında okuyucuyu derin düşüncelere sevk ederken, duygusal ve entelektüel bir bağ kurmayı başarmaktadır. Aynı zamanda Blaze Koneski Filoloji Fakültesi Makedon Dili ve Edebiyatı öğretim görevlisidir. Bu akademik yönü, Makedoncanın eserlerinde ustaca kullanmasına olanak tanımış olmasının yanında dilin inceliklerini edebî anlatılarında başarılı bir şekilde yansıtmaya da katkıda bulunmaktadır. Andonovski'nin çalışmaları, Çağdaş Makedon Edebiyatının dilsel ve kültürel zenginliğini ortaya koyarken, onun edebî ve akademik yetkinliğini de gözler önüne sermektedir. Andonovski'nin bu yetkinliği onun nesir türündeki eserlerinde de nazım unsurlarını barındırmasının önünü açmaktadır. Andonovski'nin romanlarına önemli ölçüde şiirsel ifadeler kullanmaktadır. Romanların yapısının bir parçası olan çeşitli şiirsel ayrıntılar, yazarın nesir çalışmasına özel bir şiirsel-hümanist damgası da vermektedir (Mladenovski, 2018:437). Diğer eserlerinin yanı sıra *Papokot na svetot* (Dünyanın Merkezi) romanı, Andonovski'nin edebî yeteneğinin bir kanıtı olarak öne çıkmaktadır. Roman, dünyanın merkezini, bütün dünyanın odaklanmış olduğu şeyin arayışını derinlemesine işlerken, okuru tarih ve kültürle dolu bir yolculuğa çıkarmaktadır. Andonovski'nin bu eseri kültürel etkileşimleri ve tarihsel bağları nasıl ustalıkla kullandığını gösteren önemli bir çalışmadır.

***Papokot na svetot* Romanının Genel Özellikleri**

Papokot na svetot, kimlik, kültür ve tarih karmaşıklıklarını derinlemesine ele alan zengin bir anlatıdır. Roman, Makedon mirasını ustaca harmanlayarak benzersiz bir edebî anlatı oluşturur. Anlatı, karakterlerin kişisel hikâyeleri üzerinden kültürel kimlik ve tarihsel bellek temalarını işlerken, dil kullanımıyla da dikkat çeker. *Papokot na svetot* üç ana bölümden oluşmaktadır: "Klucalnitsa" (Kilit Göbeği), "Kluç" (Anahtar) ve "Kniga Svetlina" (Işığın Kitabı). İlk bölümdeki olaylar ve karakterler 9. yüzyıl İstanbul'undaki Ayasofya'da geçmektedir. Olaylar birinci tekil şahıs ile Peder Ilirion Skaznik ağzından anlatılmaktadır. Olay örgüsü Ayasofya'nın gizemli doğu odasında bulunan Solomon'a ait bir kayıt olan mistik yazının gizeminin çözülmesi ve okunup yorumlanmasının etrafında şekillenmektedir. Bu kaydın ana yorumcusu ise Filozof Konstantin Kiril'dir.

Kahraman anlatıcı bakış açısı ile kaleme alınan romanın ikinci bölümündeki olaylar günümüzde geçmektedir. Bu bölümde yer verilen ideolojik kodlar zamansal

determinizmin en açıklayıcı biçimsel göstergesi olarak yer almaktadır. Toplumun siyasi çoğulculuk tarafından yönetilmesiyle birlikte toplumun tamamında gerçekleşen olayları bir lise öğrencisinin perspektifinden anlatmaktadır. Olaylar kahraman Jan Ludvig, sınıf arkadaşı Lutsia'nın gizemini çözmeye çalışması, on beş yıl boyunca sirk vesilesiyle Avrupa'yı dolaştıktan sonra Üsküp'e dönüşü ve trajik sonu; Jan Ludvig'in Lucia, arkadaşları, okul müdürü ve toplumsal güçler arasındaki ilişkileri etrafında şekillenmektedir.

Üçüncü bölüm, Jan Ludvig'in trajik bir şekilde hayatını kaybettiği talihsiz olaya ilişkin Lutsia'nın tanıklığını oluşturmaktadır. Bu bölüm romanın ikinci bölümündeki anlatımın ana itici gücü olan kodların aydınlatılması ve deşifre edilmesini kapsamaktadır. Roman bu üç ana bölüm dışında ayrıca Önsöz, Ek ve Enigma (ana kahramanın şiir kitabı) bölümlerini de içermektedir. Çok katmanlı ve farklı anlamlar silsilesi içeren bir eser olma özelliğini de bünyesinde barındıran eserin anlatı yapısındaki anlam kodları, zaman ve mekânın etkisine tâbi olmamakla birlikte evrenselidir. Yazarın odak noktasını insanın, zamanın ve mekânın evrensel olması oluşturmaktadır. Eserin birinci bölümü diğer iki bölümden farklı zaman ve mekânda; farklı karakterlerin etrafında şekillenmektedir. Ancak olaylar, zaman ve mekân farklı olsa bile insan ruhuna acı veren, ona zulmeden şeyler değişmemektedir. Mladenovski'nin de belirttiği gibi, ister 9.yüzyıl isterse de 20. veya 21.yüzyıl olsun, insan aynı baskılara maruz kalmakta ve benzer acılar yaşamaktadır- insanın kısa dünyevi yaşamının anlamını yorumlamak, keşfetmek, arzu edilene ulaşmak ve mutluluğu bulmak oluşturmaktadır (Mladenovski, 2004:83). Eserdeki anlam kodlarının evrensel olarak nitelendirilmesinin altında yatan sebep, olay, zaman ve mekânların değişebileceği ancak hayatın anlamını bulmaya ilişkin insanoğlunun arayışı sürekliliğini sürdürecektir.

Makedon ve Türk Kültürleri Arasındaki Tarihî Bağlar

Makedon ve Türk kültürleri arasındaki tarihi bağlar, yüzyıllar süren karşılıklı etkileşimler ve paylaşılan tarihsel süreçler sonucu derin kökler salmıştır. Bu ilişkilerin temelleri, Osmanlı Devleti'nin Balkanlar üzerindeki uzun süren hâkimiyeti döneminde atılmıştır. Günümüz Kuzey Makedonya toprakları 14. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı Devleti sınırlarına dâhil olmaya başlamış ve uzun yıllar Osmanlı Devleti'nin bir parçası olmuştur (Ali, 2022). Böylece 14. yüzyıldan başlayarak Osmanlı Devleti bu coğrafyada siyasî ve kültürel hâkimiyet kurmuştur.

Osmanlı Devleti'nin bölgedeki hâkimiyeti, Makedon toplumunda derin ve kalıcı izler bırakmıştır. Bu dönemde Türkçe, devletin resmî dili olarak kullanılmış

ve bürokrasi, eğitim ve hukuk alanlarında yaygınlaşmıştır. Türkçenin bu hâkimiyeti, Makedonca dâhil olmak üzere bölgedeki diğer diller üzerinde önemli bir dilsel etki yaratmıştır. Bu etkilenme, günlük konuşma dilinden yazılı edebiyata kadar geniş bir yelpazede kendini göstermektedir.

Bu süre zarfı içerisinde devletin resmî dili olan Türkçe aynı zamanda bir üst dil vazifesi görmüştür. Beş asrı aşan birlikteliğin bir neticesi olarak hem kültürel hem de dilsel etkileşimler yaşanmış ve iki farklı millet arasında yaşanan bu etkileşimin izleri günümüzde de etkisini sürdürmektedir. Yaşanılan bu dilsel etkileşimlerin sonucu olarak Türkçeden çok sayıda ödünçlemeler yapılmış ve kelime alışverişinde bulunulmuştur.

Osmanlı Devleti ve Türkçenin günümüz Kuzey Makedonya’daki etkisinin önemli bir bölümü dil hususunda görölmektedir. Paylaşılan ortak tarihin bir neticesi olarak da Türkçenin Makedonca üzerinde etkisi mevcuttur. Bugün Balkan dillerinin Türkçeden etkilenecek bünyesine aldığı ödünçlemeler “Türkizmalar” olarak tanımlanmaktadır. Türkçenin mirası olarak Makedoncada mevcut olan Türkizmalar üzerine ilk çalışma Olivera Yaşar Nasteva’nın 1962 yılında yazmış olduğu *Турскиџе лексички елементи во македонскиоџи јазик* (*Makedoncadaki Türkçe Dil Unsurları*) başlıklı doktora çalışmasıdır. Nasteva bu çalışmasında, Modern Makedoncada 4.000-4.500 arasında Türkçe kelimenin mevcut olduğunu kanıtlamıştır (Nasteva-Yaşar, 2001). Toni Belcev’in 2016 yılında yayımladığı *Речник на џурцизми, архаизми, дијалекџизми и реџико уџоџребувани зборови во македонскиоџи јазик* (*Makedoncadaki Türkizmalar; Arkaizimler, Diyalektikler ve Nadir Kullanılan Kelimeler Sözlüğü*) adlı çalışmasında Makedoncaya Türkçeden geçmiş olan 3.000 üzerinde kelimenin mevcut olduğunu ve bunların özellikle halk ağızlarında aktif olarak kullanıldıklarını belirtmektedir (Belcev, 2016:10).

Makedoncada mevcut olan bu kelimelerin tespiti, çeşitli açılardan büyük önem taşımaktadır. Ortak geçmişin, paylaşılan tarihin ve Türkçenin mirasının somut kanıtları olarak bugün Makedoncada var olan Türkizmaların belirlenmesi, bölgedeki dil öğretim süreçlerine de olumlu katkılar sunmaktadır. Konu, özellikle Kuzey Makedonya’da yabancı dil olarak Türkçenin veya Makedoncanın öğretimi açısından ele alındığında, meselenin önemi daha da belirginleşmektedir. Yabancı dil öğrenimi, eğitim ve öğretim etkinliklerinin yanı sıra sosyal ve kültürel öğelerle de bağlantılıdır. Bu yüzden, yabancı dil öğretim sürecini etkileyen faktörler arasında sadece dil öğretim yöntemlerini değil, kültürel bağlam ve ana dilin etkisi gibi unsurlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Yabancı dil öğrenmek isteyen kişiler, en az bir dili, yani ana dillerini, konuşmaktadırlar. Yabancı bir dili öğrenmek, çoğu zaman öğrenilen dilin toplumda yaygın olarak konuşulmadığı için doğal dil öğrenme sürecinden farklıdır ve bu süreç genellikle ana

dilden hareketle gerçekleşir. Hedef kitlenin hazır bulunuşluk seviyesini belirleyen unsurlardan biri olan ana dili, yabancı dil öğretim sürecini doğrudan etkiler. Dil edimini tamamlamış bireylerin, yabancı dili ana dilleri üzerinden oluşturdukları kodlar sayesinde öğrendikleri bilinmektedir. Araç dil ile hedef dil arasındaki benzerlikler, yabancı dil öğretim sürecini kolaylaştırarak başarı seviyesini yükseltirken, dil farklılıkları ise bu süreci zorlaştırmaktadır. Özellikle ortak bir tarih ve kültüre sahip olan diller arasındaki benzerlikler, dil öğretiminde sağladığı kolaylıklar açısından dikkate değerdir. Bu bağlamda, tipoloji bilgileri de dil öğretim süreçlerinde faydalı olabilecek şekilde değerlendirilmelidir (Kurt, 2023).

***Papokot na svetot* Adlı Romanda Türkizmaların Görünürlüğü**

Çalışmanın bu bölümünde incelemeye tâbi tutulan eserde tespit edilen Türkizmalar alfabetik sıraya göre verilmektedir. Türkizmaların anlamları tablo şeklinde sunulmaktadır. Tabloda ilk önce kitapta tespit edilen kelimeler ve Makedonca yazılışları verilmektedir. Hemen devamında kelimenin türü yer almaktadır. Üçüncü sütunda kelimenin transkripsiyonuna, dördüncü sütunda ise kelimenin Makedoncadaki sözlük anlamına; devamında sözcüğün Türkçe yazılışına ve son olarak da kelimenin Türkçe sözlük anlamına yer verilmektedir. Kelimelerin Makedonca sözlük anlamlarını tespit etmek için Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti ve Eğitim ve Bilim Bakanlığı destekli www.makedonski.gov.mk; en geniş elektronik Makedonca sözlük olan *Digitalen recnik na makedonski jazik* [www.http://drmj.eu/](http://drmj.eu/) ve Tole Balcev tarafından derlenen *Речник на тѹркѹизми, архаизми, дијалектѹизми и рејѹко уѹѹѹребувани зборови во македонскиѹ ѹазик* isimli sözlüğe başvurulmuştur. Öte yandan kelimelerin Türkçe anlamları için Türk Dil Kurumu'nun dijital ortamda bulunan sözlüğünden faydalanılmıştır. Esere yönelik yapılan incelemeler doğrultusunda kitapta yer alan ve Türkçeden veya Türkçe aracılığı ile Makedoncaya geçmiş olan toplam 62 Türkizma tespit edilmiştir.

Tablo: Venko Andonovski'nin *Papokot na svetot* adlı eserinde yer alan Türkizmalar

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
1.	азно	i	/azno/	складиште за вредности и драгоцености – <i>değerli eşyalar ve mücevherler için depo</i>	hazine	altın, gümüş, mücevher vb. değerli eşya yığını, büyük servet; hazne
2.	алему	i	/alem/	алему – <i>alem</i>	âlem	evren, dünya
3.	алово	s	/alovo/	отворено црвено – <i>açık kırmızı</i>	al	kırmızı
4.	амбар	i	/ambar/	дрвена градба со зрнеста храна – <i>içi tahılla dolu ah-şar uarı</i>	ambar	genellikle tahıl saklanan yer
5.	арамуја	i	/aramiya/	крадец, разбојник – <i>hırsız, soyguncu</i>	harami	haydut
6.	бајрак	i	/bayrak/	знаме – <i>bayrak</i>	bayrak	bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş; alem
7.	бакар	i	/bakar/	хемиски елемент, метал со темноцрвена боја – <i>kimyasal bir element, koyu kırmızı renkli bir metal</i>	bakır	atom numarası 29, yoğunluğu 8,95 olan, 1084 °c'ye doğru eriyen, doğada serbest veya birleşik olarak bulunan, ısı ve elektriği iyi ileten, kolay dövülür ve işlenir olduğundan eski çağlardan beri türlü işlerde kullanılan, kızıl renkli element
8.	ѓуле	i	/gyule/	1. граната, топовско зрно- <i>el bombası, gülle</i> ; 2. кугла, топка – <i>top</i>	gülle	1. eskiden som taş veya demirden, yuvarlak bir biçimde yapılrken, günümüzde çelikten silindir biçiminde, bir ucu sivri olarak yapılan top mermisi 2. atletizm yarışmalarında atılan, pirinç veya pirinçten daha sert bir maddeden yapılan, kadınlar için 4, erkekler için 7,257 kilogram olan madenî küre

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
9.	дузина	i	/duzina/	дванаесет парчиња од нешто – <i>bir şeyden on iki parça</i>	düzine	aynı cinsten on iki parçanın oluşturduğu takım
10.	дукан	i	/djukan/	1. мала занаетчиска работилница што служи како продавница и за сопствениите работи – <i>eşya satmak için mağaza görevi de gören küçük bir atölye</i> ; 2. продавница – <i>dükkan</i>	dükkan	esnafın perakende satış yaptığı, küçük zanaat sahiplerinin çalıştıkları yer; işletme, iş yeri.
11.	зурла	i	/zurla/	дрвен народен дувачки инструмент со силен звук од типот на обоа – <i>obua şeklinde güçlü sesi olan üflemeli halk çalgısı</i>	zurna	ağaçtan yapılan, iki karış boyunda, ağız bölümü yayvan, keskin bir ses çıkaran ve çoğu zaman davulla veya dümbelle birlikte çalınan nefesli çalgı
12.	инаеѝ	i	/inaet/	упорно и намерно противставување на нечија волја – <i>bir kişiye karşı ısrarlı ve kasıtlı muhalefet</i>	inat	1. bir konuda direnme, ayak direme; direnim 2. birine karşı çıkma, karşı düşünce ileri sürme
13.	ихѝиза	i	/ihtiza/	потреба, нужда – <i>ihtiyaç, zorunluluk</i>	iktiza	gereklilik
14.	кавал	i	/kaval/	народен дувачки инструмент изработен од дрво, во вид на цевка со осум отвори – <i>ağaçtan yapılan üflemeli halk çalgısı, sekiz delikli bir boru şeklinde</i>	kaval	genellikle kamıştan yapılan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı
15.	кадар	s	/kadar/	што е способен, што може нешто да направи – <i>yetenekli, bir şeyi yapabilen</i>	kadir	muktedir
16.	калем	i	/kalem/	зашилено перо од трска, молив – <i>sivri uçlu kamaş tüyü, kurşun kalem</i>	kalem	kalem
17.	калеми	f	/kalemi/	става, вметнува, калеми – <i>kalem koymak, yerleştirmek</i>	kalem aşısı	ucu kalem gibi kesilmiş çubukla yapılan ağaç aşısı
18.	канѝар	i	/kantar/	вага, направа за мерење; мера за тежина – <i>terazi, ölçüm cihazı; ağırlık ölçüsü</i>	kantar	ağırlık sıfırken yatay duran bir kaldıraç koluna dik olarak tutturulmuş bir ibrenin sapmasıyla kütleleri tartan araç

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
19.	капак	i	/kapak/	направа што служи за покривање, за затворање некаков отвор – <i>açık bir şeyi kapatmaya, kapatmaya yarayan bir cihaz (bir açıklığı kapatmaya, kapatmaya yaran bir cihaz)</i>	kapak	her türlü kabin üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne
20.	карван	i	/karvan/	колона од животни (коњи, камили и сл.) за превоз на стока и луѓе – <i>mal ve insan taşımak için kullanılan hayvan sırası -atlar, develer vb.</i>	kervan	uzak yerlere yolcu ve ticaret eşyası taşıyan yük hayvanı katarı
21.	кафе	i	/kafe/	Растение во вид на грмушка што дава зрнест плод – <i>taneçikli bir meyve veren çalı gibi bir bitki</i>	kahve	kök boyasıgillerden, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç
22.	кафеанџија	i	/kafeancıya/	сопственик на кафеана, гостилничар – <i>meyhane sahibi, hancı</i>	kahvehaneci	kahvehane işleten kimse
23.	кафез	i	/kafez/	простор затворен со мрежа или решетка или кукичка за птици, живина или помали животни – <i>kuşlar, kümes hayvanları veya daha küçük hayvanlar için bir ağı veya ızgarayla çevrelenmiş alan veya ev</i>	kafes	hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme
24.	ќелав	s	/kelav/	оној што му испаѓала косата – <i>saçı dökülmüş olan kişi</i>	kel	saçı dökülmüş olan (kimse); keleş, yağır
25.	ќошек	i	/kjotek/	тепање – <i>dövmek</i>	kötek	1. baston, sopa 2. dayak
26.	кула	i	/kula/	висока тврдина, висока зграда – <i>yüksek kale, yüksek bina</i>	kule	çoğunlukla kare veya silindirik biçimindeki yüksek yapı
27.	ќулафка	i	/kjalafka/	цуцлеста капа, дервишка капа – <i>koni şeklinde bir şapka, derviş şapkası</i>	külâh	1. içine bazı şeyler koymak için huni biçiminde bükülmüş kâğıt kap 2. yağmurdan veya soğuktan korunmak için giyilen ucu sivri başlık; börkenek
28.	курџулуш	f	/kurtuluş/	спаси, најде спас – <i>kurtulmak, kurtuluş yolu bulmak</i>	kurtulmak	tehlikeli veya kötü bir durumunu atlatmak

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
29.	куршум	i	/kurşum/	зрно за пукање од пушка, пиштол и сл. – <i>tüfek, tabanca vb. ile ateş etmek için tanecik</i>	kurşun	tüfek, tabanca vb. hafif ateşli silahlarda kullanılan mermi
30.	ламба	i	/lamba/	направа за осветлување, обично со фитил и петролеј – <i>genellikle fitil ve gazyağı içeren bir aydınlatma cihazı</i>	lamba	petrol gibi yanıcı bir madde yakarak veya elektrik akımıyla içindeki teller akkor durumuna geçerek ışık veren alet
31.	мајмунлак	i	/maymunlak/	измама, шега, итроштина – <i>aldatmaca, şaka, şakacılık</i>	maymunluk	güldürmek veya dikkati çekmek için yapılan tuhafılık
32.	мајтапи	f	/maytapi/	се шегува, се подбива, се потсмева – <i>şaka yapmak, alay etmek, dalga geçmek</i>	maytap geçmek	biriyile alay etmek.
33.	мамурлак	i	/mamurlak/	мамурливост – <i>akşamdan kalma</i>	mahmurluk	1. içki içmiş bir kimsenin duyduğu baş ağrısı ve sersemlik; ayıltı 2. uykudan sonra duyulan ağırlık ve sersemlik:
34.	мана	i	/mana/	Недостаток, грешка – <i>eksiklik, yanlış</i>	mana	anlam
35.	маса	i	/masa/	парче мебел што се состои од рамна плоча поставена на четири ногалки – <i>dört ayak üzerine yerleştirilen düz panelden oluşan mobilya parçası</i>	masa	ayaklar veya bir destek üzerine oturtulmuş tabladan oluşan mobilya
36.	мермерна	i	/mermerna/	што е од мермер – <i>mermerden yapılmış olan</i>	mermerden	mermer taşından yapılmış
37.	муштерија	i	/müşteriya/	корисник на занаетчиска или други услуги – <i>zanaat veya diğer hizmetlerin kullanıcısı</i>	müşteri	hizmet, mal vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen kimse
38.	нишан	i	/nişan/	цел во која се гаѓа, направа за нишанење на огнено оружје, белер, знак – <i>ateş edilecek bir hedef, ateşli silahların nişan alınması için bir cihaz, bir işaret, nişan</i>	nişan	iz, belirti

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
39.	ogaja	i	/odaya/	соба, просторија – <i>oda, alan</i>	oda	evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan bölümü; göz
40.	opšoma	i	/ortoma/	дебело жаже; бесилка – <i>ka-lın ip, darağacı</i>	hortum	1. filde ve bazı böceklerde boru biçiminde uzamış ağız veya burun bölümü 2. genellikle plastikten uzun ve esnek boru
41.	ūazap	i	/pazar/	отворен или покриен простор каде што се продаваат разни, главно земјоделски производи; пазариште – <i>başta tarım ürünleri olmak üzere çeşitli ürünlerin satıldığı kapalı alan; pazar yeri</i>	pazar	satıcıların belirli günlerde mallarını sattıkları geçici yer
42.	ūapa	i	/para/	монета, метална пара, сребрена пара – <i>jeton, metal para, gümüş para</i>	para	devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı; mangır, mangiz, nakit, papel, tıkrır, tıngır
43.	ūerčin	i	/perçin/	плетенка коса од врвот на темето кај маж – <i>bir erkeğin başının üstünde örgülü saç</i>	perçin	iki veya daha çok parçayı birbirine bağlamak için geçirilen iki ucu dövülerek baş durumuna getirilmiş çivi veya madeni parça
44.	ūoḡača	i	/poğaça/	пченичен леб од тесто без квасец, печен во тепсија – <i>mayasız hamurdan tepside pişirilmiş buğday ekmeği</i>	poğaça	içine peynir, kıyma vb. konarak hazırlanan bir tür tuzlu çörek
45.	paḱija	i	/rakiya/	алкохолен пијалак добиен со дестилација на вино или ферментација на овошен сок – <i>şarabın damıtılması veya meyve suyunun fermentasyonu yoluyla elde edilen alkollü içecek</i>	rakı	üzüm, incir, erik vb. meyvelerin alkolle mayalanarak damıtılmasıyla elde edilen içki; aslansütü, imamsuyu:
46.	pyba	i	/ruba/	облека, алишта – <i>giysiler, çamaşırlar</i>	ruba	giysi

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
47.	сакaи	s	/sakat/	Кoj e co повредена рака или нога – <i>kolu veya bacağı yaralı kimse</i>	sakat	doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal veya sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmiş, toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri çeken (kimse); alil, mualllel
48.	сандaк	i	/sandak/	дрвен или метален ковчег за чување продукти, облека, стока – <i>değerlileri, kıyafetleri ve eşyaları saklamak için ahşap veya metal sandık</i>	sandık	içine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası
49.	сандaли	i	/sandali/	вид лесна летна обувка – <i>bir tür hafif yazlık ayakkabı</i>	sandalet	yalnız tabanı bulunan, ayağa kordon ve kayışla bağlanan açık ayakkabı; sandal
50.	сапyуница	i	/sapunitsa/	вода со сапун – <i>sabunlu su</i>	köpük	sabun, deterjan vb.nin suda erimesinden oluşan beyaz kabarcık
51.	цинцир	i	/sincir/	верига – <i>zincir</i>	zincir	birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ
52.	сунđer	i	/sungjer/	морско животно – <i>bir deniz hayvanı</i>	sünger	1. genellikle denizlerde bir yere tutunarak koloni durumunda yaşayan, çok hücreli ilkel hayvan 2. yapay olarak elde edilen temizlik veya dolgu gereci
53.	тапија	i	/tapiya/	судски заверена потврда (документ) за сопственост на недвижности – <i>gayrimenkul mülkiyetine ilişkin mahkeme onaylı sertifika (belge)</i>	tapu	bir taşınmazın üstündeki mülkiyet hakkını gösteren belge
54.	тезга	i	/tezgja/	трговска долга маса на која се излага стока, занаетчиска маса за работа; друга работа покрај редовната – <i>mal-ların sergilendiği ticari uzun masa, iş için el işi masası; normal işin dışında başka bir iş</i>	tezgâh	genellikle dükkânlarda satıcıların önündeki uzun masa

No	Sözcük	Türü	Transkripsiyon	Makedonca Sözlük Anlamı	Türkçe	Türkçe Sözlük Anlamı
55.	торба	i	/torba/	ќесе од некаква ткаенина или од кожа – <i>kumaş veya deriden yapılmış bir çanta</i>	torba	genellikle pamuk ve kıldan dokunmuş, türlü boy ve biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen araç
56.	чаре	i	/çare/	помош, излез, спас, лек, средство – <i>yardım, çıkış yolu, kurtuluş, çare</i>	çare	bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol; umar:
57.	чифџи	s	/çift/	два еднакви предмета што се носат, се употребуваат заедно и истовремено, пар – <i>aynı anda giyilen, kullanılan veya eşleştirilen iki eşit nesne</i>	çift	birbirini tamamlayan iki tekten oluşan (nesneler)
58.	џеб	i	/ceb/	платнено ќесе зашиено во облека за носење на разни ситни предмети – <i>çeşitli küçük eşyaları taşımak için giysiye dikilmiş bir bez çanta</i>	cep	genellikle bir şey koymaya yarayan, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış parça
59.	џезве	i	/cezve/	сад за варање кафе – <i>kahve demlemek için kullanılan kap</i>	cezve	kahve pişirmeye yarayan, saplı, küçük kap
60.	џелатџи желатџи	i	/celat/	извршител на смртна казна, бездушен и немилосрден човек, злосторник, крвопиец, мачител, крвник – <i>cellat, kalpsiz ve acımasız adam, suçlu, kan emici, işkenceci, kan emici</i>	cellat	ölüm cezasına çarptırılanları öldürmekle görevli olan kimse
61.	џуџе	i	/cjuce/	кепец, човече – <i>cüce, küçük insan</i>	cüce	boyu, normalden çok daha kısa olan kimse
62.	џиџе	i	/şişe/	флаша – <i>şişe</i>	şişe	içerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap

Yapılan incelemeler neticesinde Venko Andonovski'nin kaleme almış olduğu *Papokot na svetot* adlı eserde toplam 62 Türkizma tespit edilmiştir. Saptanan kelimelerin büyük bir çoğunluğunu isimler oluşturmaktadır. İsimlerin dışında beş sıfat ve üç fiil yer almaktadır. Eserde tespit edilen kelimelerin anlam özelliklerine bakıldığında ise tespit edilen Türkizmaların büyük bir çoğunluğunun herhangi bir anlam değişikliğine uğramadığına ilişkin sonuca varılmıştır. Örneğin “bayrak”, “cellat”, “cezve”, “kalem”,

“çift”, “çare”, “şişe” vb. gibi kelimeler her iki dilde de aynı anlama gelmektedirler. Ancak bazı kelimelerin ise anlamlarının değiştiği tespit edilmiştir. Sayıca daha az olan bu kelimelerin ses özellikleri aynı olmakla birlikte iki dilde farklı anlama gelmektedirler. Örneğin “mana” kelimesi Makedoncada “eksiklik/yanlış” anlamına gelirken Türkçede “anlam” demektir.

Ses özellikleri açısından bakıldığında ise Türkçeden Makedoncaya geçen kelimelerin bazılarında seslerde değişikliğe uğrandığı görülmektedir. Örneğin Türkçe “hazine” kelimesi Makedonca “азно”/azno/, “zincir” kelimesi “синџир” /sincir/, “sandak” “сандак” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da bazı kelimelerin Makedonca ses kurallarına uygun olarak bir değişime uğradığının göstergesidir.

Sonuç

Bu çalışmada, Çağdaş Makedon Edebiyatının önemli temsilcilerinden Venko Andonovski’nin *Papokot na svetot* adlı romanında yer alan Türkizmalar incelenmiştir. Esere yönelik yapılan inceleme neticesinde Osmanlı döneminde Balkan coğrafyasında meydana gelen dilsel ve kültürel etkileşimlerin, günümüzde de izlerini koruduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, Venko Andonovski’nin *Papokot na svetot* adlı eserinde yer alan Türkizmalar detaylı bir şekilde ele alınmış ve bu kelimelerin Makedonca üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Osmanlı Devleti’nin Balkanlar’daki hâkimiyeti süresince, Türkçe, bölgedeki diller üzerinde kalıcı etkiler bırakmıştır. Makedoncada bugün halen aktif olarak kullanılan 4.000’in üzerinde Türkizma, bu etkileşimin somut kanıtlarını oluşturmaktadır. Bu kelimeler, sadece günlük konuşma dilinde değil, edebî eserlerde ve ders kitaplarında da yer almaktadır. Bu durum, dilin kültürel bir aktarım aracı olduğunu ve tarihsel bağların dil üzerinden nesilden nesile aktarıldığını göstermektedir. Bütün bu kelime ödünçlemeleri günümüz itibariyle edebî alanda olduğu gibi siyasî, ekonomi vb. birçok farklı sahada ikili ilişkilerin önünü açmakta ve sanat aracılığıyla ülkeler arasında ilişkilere katkı sunmaktadırlar.

Venko Andonovski, Çağdaş Makedon Edebiyatında önemli bir yere sahip olan bir yazar olarak, eserlerinde Türkizmaları ustaca kullanmıştır. *Papokot na svetot* romanında yer alan Türkizmalar, sadece dilsel zenginlik katmakla kalmamış, aynı zamanda kültürel ve tarihsel bağları da vurgulamıştır. Eserde toplam 62 Türkizma tespit edilmiştir. Romanın ilk bölümü 9. yüzyıl İstanbul’unda geçmektedir ve eserde tespit edilen Türkizmaların toplam 34’ü bu bölüme aittir. Andonovski’nin Türkizmaları kullanımı, Türkiye ve Makedonya arasındaki tarihsel ve kültürel bağların günümüzde de devam ettiğinin bir göstergesi olarak değerlendirmek mümkündür. Bu çalışmada

elde edilen bulgular, Makedonca üzerindeki Türkizmaların kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerektiğinin de bir göstergesidir. Gelecek çalışmalarda, Makedoncada kullanılan Türkizmaların etimolojik kökenleri, kullanım sıklıkları ve anlam değişimleri detaylı bir şekilde ele alınabilir.

Sonuç olarak bu çalışmada, Osmanlı döneminde başlayan ve günümüzde de devam eden dilsel ve kültürel etkileşimlerin Makedonca üzerindeki etkileri Venko Andonovski'nin *Papokot na svetot* adlı eseri açısından ele alınmaya çalışılmıştır. Çağdaş Makedon Edebiyatı temsilcisi Venko Andonovski'nin eserlerinde yer alan Türkizmalar, bu etkileşimlerin edebî ve dilsel birer kanıtı olarak karşımıza çıkmakta ve bölgedeki ortak tarih ve kültürün izlerini taşımaktadır. Netice olarak Türkçeden Makedonca yapılmış olan ödünçlemeler aynı zamanda Makedoncayla da tarihî seyrini, derinliğini ve kabiliyetini ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- Alı, M., 2022. *Köprü Dergisi Ekseninde Teşekkül Eden Makedonya Türk Edebiyatı (Şiir)*. Üsküp: Divan Yayıncılık.
- Белчев, Т., 2016. *Речник на ѿурѿизми, архаизми, дијалекѿизми и реѿико уѿѿѿребувани зборови во македонскиѿ јазик*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“. [Belcev, T., 2016. *Recnik na turcizmi, arhaizmi, dijalektizmi i retko upotrebuвани zborovi vo makedonskiot jazik*. Stip: Univerzitet "Goce Delcev"].
- Kurt, O., 2023. *Avrupa'da Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılmış Eserlerin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Младеноски, Р., 2004. Семантичките слоеви во „Папокот на светот“. *Современост* 53(3), 69-83. [Mladenoski, R., 2004. Semantichkite sloevi vo "Papokot na svetot". *Sovremenost* 53(3), 69-83].
- Младеноски, Р., 2018. Поезијата во романите на Венко Андоновски. *Third International Scientific Conference Filko*, 26-27 April 2018, Stip, 429-437. Mladenoski, R., 2018. Poezijata vo romanite na Venko Andonovski. *Third International Scientific Conference Filko*, 26-27 April 2018, Stip, 429-437].
- Настева, Ј. О., 2001. Турските лексички елементи во македонскиот јазик. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“. [Nasteva, Y. O., 2001. *Turskite leksi-chki elementi vo makedonskiot jazik*. Skopje: Institut za makedonski jazik "Krste Misirkov"].

CULTURAL INTERSECTIONS: TURKISM IN VENKO ANDONOVSKI'S NOVEL "PAPOKOT NA SVETOT"¹

Abstract: This study examines the determination of words of Turkish origin and those passed into Macedonia via Turkish in Venko Andonovski's novel *Papokot na svetot* [*The Navel of the World*] and the effects of these words on Macedonian and Macedonian culture. During the Ottoman Empire, Turkish significantly impacted other languages in the Balkan geography. This study aims to underline the cultural and linguistic connections between Macedonian and Turkish by examining the linguistic interaction within Macedonian literature, focusing on the work of Andonovski, a key figure in Contemporary Macedonian Literature. A detailed linguistic analysis was conducted to identify the Turkisms in Andonovski's work. As a result of the examination of the text, 62 Turkisms in Macedonian were identified. These identified words are words that still exist in Macedonian and are seen as part of the cultural heritage. In conclusion, Andonovski's novel *Papokot na svetot* [*The Navel of the World*] reveals the influence of the historical ties between Macedonian and Turkish cultures on the language, demonstrating that these connections persist in literary works. This study also sheds light on the effects of cultural interactions and historical processes on literary works.

Key words: Contemporary Macedonian Literature, Venko Andonovski, *Papokot na svetot* [*The Navel of the World*], Turkisms

Introduction

Human beings are naturally inclined to communicate and build relationships with themselves, others, and all aspects of life to ensure their continued existence as social and speaking beings. This communication happens through language. Language not only facilitates communication and interaction among people but also influences human

¹ *Papokot na svetot* [*The Navel of the World*]

thought and encompasses culture. As a cultural entity, language is a key component of culture and significantly impacts a nation's culture and its cultural interactions with other nations.

Since the earliest times throughout history, nations have sought to communicate not only with those belonging to their own communities but also with members of other communities. As a result of this interaction, both cultural and linguistic interactions have occurred between different nations. During the Ottoman Empire, the administrative language, Turkish, also influenced other languages in the Balkan. The influences experienced through language can sometimes be as deep as the acceptance of words from the vocabulary of the majority language in large geographies. In this context, during the Ottoman Empire, members of other nations that were in cultural interaction were influenced by Turkish culture and Turkish and enriched their languages by borrowing from Turkish. With the political dominance of the Ottoman Empire over the Balkans, interaction with other nations in the region in the fields of language, literature, and culture became inevitable. Word exchanges began between nations belonging to different nations sharing the same geography, and many Turkish words passed into Slavic languages. Macedonian is among the Slavic languages that adopted Turkish words because of cultural interactions. These words, which are of Turkish origin or have passed into Slavic languages through Turkish, are called Turkism or Turkism in literature.

From the Macedonian perspective, it is known that there are over 4,000 Turkisms in Macedonian today and that these words are included in literary works and textbooks outside of local dialects; and that a significant portion of them are actively used. One of the most obvious examples reflecting the active use of words that came from Turkish or through Turkish into Macedonian is the works of Macedonian literature. This is also clearly encountered in the works of Venko Andonovski, one of the important representatives of Contemporary Macedonian Literature. Therefore, it is also possible to say that words of Turkish origin or words that came to Macedonian via Turkish were adopted by the Macedonian language and became a part of the Macedonian language.

Contemporary Macedonian writer Venko Andonovski and his literature

Venko Andonovski is one of the leading writers of Contemporary Macedonian Literature. Born in 1964 in Kumanovo, North Macedonia. Andonovski started his literary career at a young age and quickly gained an important place in Contemporary

Macedonian Literature. Andonovski's works reflect not only Macedonian culture but also the vast cultural mosaic of the Balkans. Standing out with his deep narrative, Andonovski always presents his readers with thought-provoking and impressive stories. Venko Andonovski is known as a story writer, novelist, poet, critic, and translator and one of the important representatives of Contemporary Macedonian Literature. Andonovski, an important figure in contemporary Macedonian literature, is known for his literary fiction works that are distinguished by their creative narrative power and deep character development. His writing creates strong emotional and intellectual connections with the reader, prompting deep reflections within his fictional world. Additionally, Andonovski is a lecturer in Macedonian Language and Literature at "Blaze Koneski" Faculty of Philology. His academic background not only allows him to skillfully use Macedonian in his works but also contributes to his successful portrayal of the intricacies of the language in his literary narratives. Andonovski's works showcase the linguistic and cultural richness of Contemporary Macedonian Literature, as well as his literary and academic competence. His competence allows him to incorporate poetic elements into his prose works, using poetic expressions to a significant extent in his novels. Various poetic details within the structure of the novels give his prose work a special poetic-humanist touch (Mladenovski, 2018: 437). Among his works, the novel *Papokot na svetot* stands out as evidence of Andonovski's literary talent. The novel delves deep into the search for the center of the world, capturing the reader in a journey filled with history and culture. This work is an important study that skillfully demonstrates how Andonovski uses cultural interactions and historical connections.

General characteristics of the novel *Papokot na svetot*

Papokot na svetot is a rich narrative that delves into the complexities of identity, culture and history. The novel masterfully blends the Macedonian heritage to create a unique literary narrative. The narrative explores themes of identity and historical memory through the personal stories of the characters, while also being notable for its use of language. *Papokot na svetot* consists of three main parts: "Kluchalnica" ("The Lock Hub"), "Kluch" ("The Key") and "Kniga Svetlina" ("The Book of Light"). The story and characters in the first part take place in the 9th-century Hagia Sophia in Istanbul. The story is told in the first person through the voice of Father Ilirion Skaznik. The plot revolves around the mystery of the mystical writing, a record belonging to Solomon, found in the mysterious eastern room of Hagia Sophia, and its

reading and interpretation. The main interpreter of this record is the Constantine the Philosopher – Cyril.

In the second part of the novel, the story is told from the perspective of the hero narrator and takes place in the present day. The ideological codes included in this part serve as the most explanatory formal indicators of temporal determinism. It depicts the events that occur in the entire society, which is governed by political pluralism, from the viewpoint of a high school student. The events revolve around the hero Jan Ludvig, his attempt to solve the mystery of his classmate Lucia, his return to Skopje after traveling around Europe with the circus for fifteen years, and his tragic end. It also focuses on Jan Ludvig's relationships with Lucia, his friends, the school principal, and social forces.

The third section is Lucia's testimony regarding the unfortunate event in which Jan Ludvig tragically lost his life. This section covers the elucidation and deciphering of the codes that are the main driving force of the narrative in the second section of the novel. Apart from these three main sections, the novel also includes the Preface, Appendix, and Enigma (the main character's poetry book). The codes of meaning in the narrative structure of the work, which also contains the feature of being a work with multi-layered and different meanings, are universal, although they are not subject to the effects of time and space. The author focuses on the universality of humans, time, and space. The first part of the work revolves around different characters in a different time and space than the other two parts. However, despite the differences in events, time, and space, the things that cause pain and oppress the human soul remain unchanged. As Mladenovski also stated, whether it is the 9th century, the 20th or the 21st century, human is exposed to the same pressures and experiences similar pains – interpreting, discovering, reaching the desired, and finding happiness constitute the meaning of man's short worldly life (Mladenovski, 2004: 83). The reason behind the universal characterization of the codes of meaning in the work is that events, times, and spaces may change, but human's search for the meaning of life will continue.

Historical connections between Macedonian and Turkish cultures

The historical connections between Macedonian and Turkish cultures have deep roots because of centuries of mutual interaction and shared historical processes. The foundations of these relations were laid during the long-lasting dominance of the Ottoman Empire over the Balkans. The territory of today's North Macedonia began to be included in the borders of the Ottoman Empire in the second half of the 14th

century and was a part of the Ottoman Empire for many years (Ali, 2022). Thus, starting from the 14th century, the Ottoman Empire established political and cultural dominance in this geography.

The Ottoman Empire's control over the region had a profound and enduring impact on Macedonian society. Turkish became the official language of the state and was widely used in government, education, and law during this period. This dominance of Turkish had a significant linguistic influence on other languages in the region, including Macedonian. The influence can be seen in various aspects, from everyday speech to written literature.

During this period, Turkish, the official language of the state, also served as a meta-language. As a result of the unity that lasted more than five centuries, there were both cultural and linguistic interactions, and the traces of this interaction between two different nations continue to have an effect today. As a result of these linguistic interactions, many borrowings were made from Turkish, and words were exchanged.

A significant part of the influence of the Ottoman Empire and Turkish on today's North Macedonia can be seen in terms of language. As a result of this shared history, Turkish influenced Macedonians. Today, the borrowings that the Balkan languages have taken in from Turkish are defined as "Turkisms". The first study on Turkisms in Macedonian as a legacy of Turkish was Olivera Yaşar Nasteva's doctoral dissertation titled *Турскиџе лексички елементи во македонскиот јазик* (Turkish Language Elements in Macedonian) written in 1962. In this study, Nasteva proved that there are between 4,000 – 4,500 Turkish words in Modern Macedonian (Nasteva-Yaşar, 2001). In his work titled *Речник на џурџизми, архаизми, дијалектизми и рејќо ујоџребувани зборови во македонскиот јазик* (Dictionary of Turkisms, Archaisms, Dialects and Rarely Used Words in Macedonian), published in 2016, Tole Belcev states that there are over 3,000 words that have entered Macedonian from Turkish and that they are actively used especially in colloquial speech (Belcev, 2016: 10).

The recognition of words of Turkish origin in the Macedonian language holds significant importance in various ways. Identifying these Turkisms not only provides concrete evidence of a shared history and Turkish heritage, but also offers valuable contributions to language teaching in the region. This becomes especially apparent when considering the teaching of Turkish and Macedonian as foreign languages in North Macedonia. Foreign language learning is closely connected to social, cultural, educational, and teaching activities. Therefore, when it comes to the foreign language teaching process, it is essential to consider not only language teaching methods but also elements such as cultural context and the influence of the learners' mother ton-

gue. It's important to remember that individuals looking to learn a foreign language already speak at least one language, namely their mother tongue. Learning a foreign language is different from the natural language learning process, as the language being learned is often not widely spoken in society, and this process usually takes place based on the mother tongue. The mother tongue, which is one of the elements that determine the level of readiness of the target audience, directly affects the foreign language teaching process. It is known that individuals who have completed language acquisition learn a foreign language through the codes they create through their mother tongue. While the similarities between the tool language and the target language facilitate the foreign language teaching process and increase the level of success, language differences make this process difficult. The similarities between languages, especially those that have a common history and culture, are remarkable in terms of the convenience they provide in language teaching. In this context, typology information should also be evaluated as useful in language teaching processes (Kurt, 2023).

The visibility of Turkism's in the novel *Papokot na svetot*

Turkisms detected in the work under examination are given in alphabetical order in this part of the study. The meanings of the Turkisms are presented in the table. Firstly, the words detected in the book and their Macedonian spellings are given in the table. The type of the word is given immediately afterward. The transcription of the word is given in the third column, the dictionary meaning of the word in Macedonian is given in the fourth column; the Turkish spelling of the word is given afterward and finally, the Turkish dictionary meaning of the word is given. To determine the Macedonian dictionary meanings of the words, the www.makedonski.gov.mk supported by Government of the Republic of North Macedonia and the Ministry of Education and Science; the most comprehensive electronic Macedonian dictionary, *Диџитален речник на македонскиот јазик* [Digitalen recnik na makedonskiot jazik] [www. http://drmj.eu/](http://www.drmj.eu/) and the dictionary named *Речник на џурцизми, архаизми, дијалектизми и ретко уџоџребувани зборови во македонскиот јазик* [Dictionary of Turkisms, Archaisms, Dialects and Rarely Used Words in Macedonian] by Tole Balcev were used. On the other hand, the Turkish Language Association's digital dictionary was used for the Turkish meanings of the words. In line with the examinations made on the work, a total of 62 Turkisms included in the book that were transferred to Macedonian from Turkish or through Turkish were identified.

Table: Turkisms in Venko Andonovski's work *Papokot na svetot*

No	Word	Type	Transcription	Macedonian Dictionary Definition	Turkish Word	Turkish Dictionary Definition
1.	азно	n	/azno/	warehouse for valuables and jewelry	hazine	a pile of valuables such as gold, silver, jewels, etc., a large fortune; a treasure
2.	алему	n	/alem/	realm	âlem	Realm, universe
3.	алово	adj	/alovo/	light red	al	red
4.	амбар	n	/ambar/	a wooden structure filled with grain	ambar	a place where grain is typically stored
5.	арамија	n	/aramiya/	thief, robber	harami	bandit
6.	бајрак	n	/bayrak/	flag	bayrak	a cloth, usually rectangular, used as a symbol of a nation, a particular community, or an organization, customized with color and shape
7.	бакар	n	/bakar/	a chemical element, a dark red metal	bakır	a red-colored element with an atomic number of 29, a density of 8.95, melting at 1084° C, found free or combined in nature, a good conductor of heat and electricity, and used in various works since ancient times because it is easily malleable and workable
8.	џуле	n	/gyule/	1. grenade, cannonball; 2. a ball	gülle	1. cannonball which in the past was made of solid stone or iron, in a round shape, but today it is made of steel in a cylindrical shape, with one end pointed 2. a metal sphere thrown in athletic competitions, made of brass or harder material, weighing 4.257 kilograms for women and 7.257 kilograms for men
9.	гузина	n	/duzina/	twelve pieces of something	düzine	set of twelve pieces of the same kind

No	Word	Type	Transcription	Macedonian Dictionary Definition	Turkish Word	Turkish Dictionary Definition
10.	дукан	n	/djukan/	1. a small workshop that also serves as a store for selling goods; 2. shop	dükkan	A place where tradesmen make retail sales and small artisans work; business, workplace.
11.	зурла	n	/zurla/	a wind folk instrument with a powerful sound in the shape of an oboe	zurna	A wooden wind instrument, two spans long, with a wide mouth and a high-pitched sound, usually played with a drum or dumbbell.
12.	инает	n	/inaet/	persistent and deliberate opposition to a someone	inat	1. to resist something, to insist on something; resistance 2. to oppose someone, to put forward a contrary opinion
13.	ихтиза	n	/ihtiza/	need, necessity	iktiza	necessity
14.	кавал	n	/kaval/	a folk wind instrument made of wood, shaped like a pipe with eight holes	kaval	a soft-sounding wind instrument, usually made of reed, played mostly by shepherds
15.	кадар	adj	/kadar/	talented, able to do something	kadir	Abler, capable
16.	калем	n	/kalem/	pointed reed quill, pencil	kalem	pen
17.	калеми	v	/kalemi/	Cleft graft	kalem aşısı	tree grafting done with a stick with a pencil-like tip
18.	кантар	n	/kantar/	scale, measuring device; weight measure	kantar	A device for weighing masses by the deflection of a needle attached perpendicularly to a horizontal lever arm when the weight is zero.
19.	капак	n	/kapak/	a device for closing or sealing something open (a device for closing or sealing an opening)	kapak	an object used to cover a container or to close a hole
20.	карван	n	/karvan/	queue of animals used to transport goods and people – horses, camels, etc.	kervan	A pack animal that carries passengers and merchandise to distant locations.
21.	кафе	n	/kafe/	A plant that produces a granular fruit	kahve	a tree from the madder family that grows in warm climates

No	Word	Type	Transcription	Macedonian Dictionary Definition	Turkish Word	Turkish Dictionary Definition
22.	кафеанџија	n	/kafeanciya/	tavern owner, innkeeper	kahvehaneci	coffeehouse owner
23.	кафез	n	/kafez/	a netted or grid-enclosed area or house for birds, poultry, or smaller animals	kafes	Portable pen for animals made of spaced wire, metal or wooden bars
24.	ќелав	adj	/kelav/	a person who has lost his hair	kel	a person who has lost his hair
25.	ќоџек	n	/kjotek/	To beat	kötek	1. cane, stick 2. beating
26.	кула	n	/kula/	high castle, tall building	kule	a tall building, usually square or cylindrical in shape
27.	кулафка	n	/kjulafka/	a cone-shaped hat, dervish hat	külâh	1. a paper container bent into a funnel shape for putting things in 2. a pointed cap worn to protect against rain or cold
28.	курџулиш	v	/kurtuliş/	to be saved, to find a way out	kurtulmak	to get through a dangerous or bad situation
29.	куршум	n	/kurşum/	grain for shooting with rifles, pistols, etc.	kurşun	bullet used in small firearms such as rifles, pistols, etc.
30.	ламба	n	/lamba/	a lighting device usually containing a wick and kerosene	lamba	A device that produces light by burning a flammable substance such as petroleum or by turning the wires inside into incandescence with an electric current.
31.	мајмунлак	n	/maymunlak/	deception, joke, lark	maymunluk	an oddity done to provoke laughter or attract attention
32.	мајџаџи	v	/maytapi/	joke, make fun of, make fun of	maytap geçmek	to make fun of someone.
33.	мамурлак	n	/mamurlak/	hangover	mahmurluk	1. the headache and dizziness felt by a person who has been drinking; sobering up 2. heaviness and dizziness after sleep
34.	мана	n	/mana/	deficiency, mistake	mana	meaning

No	Word	Type	Transcription	Macedonian Dictionary Definition	Turkish Word	Turkish Dictionary Definition
35.	маса	n	/masa/	A piece of furniture consisting of a flat panel placed on four legs.	masa	furniture consisting of a table supported on legs or a support
36.	мермерна	n	/mermerna/	made of marble stone	mermerden	made of marble stone
37.	мушџерија	n	/muşteriya/	user of craft or other services	müşteri	a person who receives services, goods, etc. and pays a fee in return
38.	нишан	n	/nişan/	a target to be shot at, a device for aiming firearms, a mark, a target	nişan	trace, sign
39.	огаја	n	/odaya/	room, area	oda	A compartment of a house or any building that is used for sitting, working, sleeping, etc., other than the bathroom, living room, entrance, etc., and has one or more exits;
40.	орџома	n	/ortoma/	thick rope, gallows	hortum	1. an elongated, tubular mouth or nose in elephants and some insects 2. long, flexible tube, usually made of plastic
41.	џазар	n	/pazar/	a closed area where various products, especially agricultural products, are sold; marketplace	pazar	a temporary place where vendors sell their goods on certain days
42.	џара	n	/para/	coin, metal coin, silver coin	para	a payment instrument made of paper or metal with a written value printed by the state
43.	џерчин	n	/perçin/	braided hair on top of a man's head	perçin	A nail or metal piece that is hammered into a head at both ends and used to connect two or more pieces.
44.	џоџача	n	/pogaça/	wheat bread baked in a pan with unleavened dough	poğaça	a type of salty bun prepared with cheese, minced meat, etc. inside
45.	ракија	n	/rakiya/	alcoholic beverage obtained by distillation of wine or fermentation of fruit juice	rakı	A drink obtained by fermenting and distilling fruits such as grapes, figs, plums, etc.

No	Word	Type	Transcription	Macedonian Dictionary Definition	Turkish Word	Turkish Dictionary Definition
46.	руба	n	/rubā/	clothes, linens	rubā	clothes
47.	сакаџ	adj.	/sakat/	a person with an injured arm or leg	sakat	A person who has lost physical, mental, spiritual, sensory or social abilities to varying degrees, either from birth or for any reason later on, and who has difficulties in adapting to social life and meeting their daily needs;
48.	сандак	n	/sandak/	wooden or metal chest for storing valuables, clothes and belongings	sandık	a wooden, lidded household item into which various items can be placed
49.	сандали	n	/sandali/	a type of light summer shoe	sandalet	open shoe with sole only, fastened to the foot with a cord or strap; sandal
50.	сапуница	n	/sapunitsa/	soapy water	köpük	white bubble formed by dissolving soap, detergent, etc. in water
51.	синџир	n	/sincir/	chain	zincir	a series of interlocking metal rings
52.	сунџер	n	/sungjer/	a marine animal	sünger	1. a primitive multicellular animal that lives in colonies, usually attached to a location in the sea. 2. artificially derived cleaning or filling material
53.	џаџија	n	/tapiya/	Court-approved certificate (document) of real estate ownership	tapu	document showing title to real estate
54.	џезџа	n	/tezga/	a long table for displaying goods, a craft table for work; a job other than regular work	tezgâh	a long table usually in front of vendors in shops
55.	џорба	n	/torba/	a bag made of fabric or leather	torba	a type of tool that can be tied and tied, usually woven from cotton and hair, in various sizes and shapes.

No	Word	Type	Transcription	Macedonian Dictionary Definition	Turkish Word	Turkish Dictionary Definition
56.	чапе	n	/çare/	help, way out, salvation, remedy	çare	the path to be followed to reach a conclusion and remove the obstacles in the middle; hopefully:
57.	чиџи	adj	/çift/	two equal objects worn, used, or paired at the same time	çift	(objects) consisting of two complementary elements
58.	џеб	n	/ceb/	a cloth bag sewn onto clothing for carrying various small items	cep	a piece of lining is used to open a certain part of a garment and insert something inside.
59.	џезве	n	/cezve/	a container used to brew coffee	cezve	small container with handle for brewing coffee
60.	џелат желат	n	/celat/	executioner, heartless and cruel man, criminal, bloodsucker, torturer, bloodsucker	cellat	person who is tasked with killing those sentenced to death
61.	џуџе	n	/cjuce/	dwarf, small person	cüce	a person whose height is much shorter than normal
62.	џиџе	n	/şişe/	bottle	şişe	a tall, narrow-mouthed container made of glass or plastic for holding liquids

As a result of the examinations, 62 Turkisms were identified in the work *Papokot na svetot* written by Venko Andonovski. Most of the identified words are nouns. Apart from the nouns, there are five adjectives and three verbs. When the semantic features of the words identified in the work are examined, it is concluded that the vast majority of the identified Turkisms have not undergone any change in meaning. For example, words such as “bayrak”, “cellat”, “cezve”, “kalem”, “çift”, “çare”, “şişe” etc. have the same meaning in both languages. However, it has been determined that the meanings of some words have changed. Although the phonetic features of these words, which are fewer in number, are the same, they have different meanings in the two languages. For example, the word “mana” means “deficiency/wrong” in Macedonian, while it means “meaning” in Turkish. When the sound features are considered, we see that some of the words passed from Turkish to Macedonian have changed sound. For example, the Turkish word “treasure” appears in Macedonian as “азно” /azno/, the word “chain” appears as “синџир” /sincir/, and “сандак” appears as “sandak”. This indicates that some words have changed in accordance with the Macedonian sound rules.

Conclusion

This study examines the Turkisms in the novel *Papokot na svetot* by Venko Andonovski, one of the important representatives of Contemporary Macedonian Literature. As a result of the examination of the work, it has been determined that the linguistic and cultural interactions that took place in the Balkan geography during the Ottoman period still preserve their traces today. In the study, the Turkisms in Venko Andonovski's work *Papokot na svetot* have been discussed in detail and the effects of these words on Macedonian have been evaluated. During the Ottoman Empire's dominance in the Balkans, Turkish left permanent effects on the languages in the region. Over 4,000 Turkisms that are still actively used in Macedonian today constitute concrete evidence of this interaction. These words are not only used in daily spoken language but also in literary works and textbooks. This shows that language is a means of cultural transmission and that historical ties are passed down from generation to generation through language. All these word borrowings are present in the literary field as well as in political, economic, etc. They pave the way for bilateral relations in many different fields and contribute to relations between countries through art.

Venko Andonovski, a writer who has an important place in Contemporary Macedonian Literature, has skillfully used Turkisms in his works. The Turkisms in his novel *Papokot na svetot* not only added linguistic richness, but also emphasized cultural and historical connections. A total of 62 Turkisms were identified in the work. The first part of the novel takes place in 9th century Istanbul, and 34 of the Turkisms identified in the work belong to this part. Andonovski's use of Turkisms can be evaluated as an indication that the historical and cultural ties between Turkiye and Macedonia continue today. The findings obtained in this study are also an indication that Turkisms in the Macedonian language should be examined comprehensively. In future studies, the etymological roots, frequency of use, and semantic changes of the Turkisms used in Macedonian can be examined in detail.

As a result, this study attempts to address the effects of linguistic and cultural interactions that began during the Ottoman period and continue today in Macedonian through the work of Venko Andonovski called *Papokot na svetot*. The Turkisms in the works of Venko Andonovski, a representative of contemporary Macedonian literature, stand out as literary and linguistic evidence of these interactions and bear traces of the common history and culture in the region. As a result, the borrowings made from Turkish to Macedonian also reveal the historical course, depth and capability of Macedonian.

REFERENCES

- Alı, M., 2022. *Köprü Dergisi Ekseninde Teşekkül Eden Makedonya Türk Edebiyatı (Şiir)*. Üsküp: Divan Yayıncılık.
- Белчев, Т., 2016. *Речник на турцизми, архаизми, дијалектизми и ретко употребувани зборови во македонскиот јазик*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“. [Belcev, T., 2016. *Recnik na turcizmi, arhaizmi, dijalektizmi i retko upotrebuвани zborovi vo makedonskiot jazik*. Stip: Univerzitet “Goce Delcev”].
- Kurt, O., 2023. *Avrupa’da Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılmış Eserlerin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Младеноски, Р., 2004. Семантичките слоеви во „Папокот на светот“. *Современост* 53(3), 69-83. [Mladenoski, R., 2004. Semantichkite sloevi vo “Papokot na svetot”. *Sovremenost* 53(3), 69-83].
- Младеноски, Р., 2018. Поезијата во романите на Венко Андоновски. *Third International Scientific Conference Filko*, 26-27 April 2018, Stip, 429-437. Mladenoski, R., 2018. Poezijata vo romanite na Venko Andonovski. *Third International Scientific Conference Filko*, 26-27 April 2018, Stip, 429-437].
- Настева, Ј. О., 2001. Турските лексички елементи во македонскиот јазик. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“. [Nasteva, Y. O., 2001. *Turskite leksichki elementi vo makedonskiot jazik*. Skopje: Institut za makedonski jazik “Krstе Misirkov”].

**Интеркултурни дијалози во контекст на македонско-турските
книжевни врски**

**Makedonya ve Türk Edebiyatları İlişkileri Bağlamında
Kültürlerarası Diyaloglar**

**Intercultural Dialogues in the Context of Macedonian-Turkish
Literary Connections**

Издавач

Институт за македонска литература – Скопје

Дизајн на корица

м-р Крсте Господиновски

Печатѝи

МАР-САЖ, Скопје

Тираж

200 примероци

Скопје, 2024

За изданието се плаќа данок по повластена даночна стапка.

Адреса на издавачоѝи

Институт за македонска литература, Григор Прличев бр. 5, П. факс 455
1000 Скопје, Република Северна Македонија

<http://iml.edu.mk/>